

ČESKÁ REPUBLIKA

Česká školní inspekce

Moravskoslezský inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

**Základní škola Havířov-Šumbark, Jarošova 33/851,
okres Karviná**

**Jarošova 33/851
736 01 Havířov-Šumbark**

Identifikátor školy: 600 136 451

Termín konání komplexní inspekce: 10. - 12. říjen 2001

Čj.	143 227/01-5044
Signatura	kn3cv105

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Havířov-Šumbark Jarošova 33/851 okres Karviná (dále jen ZŠ Jarošova) byla uvedena do provozu dne 1. září 1958. Kapacita školy byla původně stanovena na 17 tříd, v současné době navštěvuje školu v 21 třídách (10 na 1. stupni a 11 na 2. stupni) celkem 579 žáků. Průměrný počet dětí na jednu třídu je 28.

Výuka ve škole probíhá podle vzdělávacího programu Základní škola (1. – 9. třída), jenž byl schválen pod čj. 16 847/96-2 s platností od 1. září 1996 včetně úprav a doplňků schválených MŠMT ČR dne 25. 8. 1998 pod čj. 25 018/98-22. ZŠ Jarošova nabízí žákům v letošním školním roce celkem 3 odborné učebny (hudební výchova, informatika a výpočetní technika, praktické činnosti), prostorný sportovní areál s travnatým hřištěm a tělocvičnu.

Školní družina (IZO 119 700 654) má 2 oddělení, v nichž ke dni inspekce bylo evidováno celkem 49 dětí.

ZŠ Jarošova je organizační složkou obce.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ

Kvalita vzdělávání ve všech navštívených vyučovacích hodinách byla hodnocena z hlediska plánování a přípravy výuky, personálních, materiálních a psychohygienických podmínek, v nichž výuka probíhala, užitých vyučovacích forem a metod, motivace a hodnocení žáků, interakce a komunikace mezi žáky a učiteli. Celkem bylo hospitováno 44 vyučovacích hodin šestnácti různých předmětů u 27 vyučujících školy.

Blok jazyků (český jazyk, anglický jazyk, německý jazyk)

Všechny základní ukazatele v oblasti plánování a přípravy výuky jazyků byly splněny. Časová dotace odpovídá schválenému učebnímu plánu vzdělávacího programu Základní škola, v 9. ročníku mají žáci 4 hodiny češtiny týdně, v 6. až 8. ročníku 5 vyučovacích hodin, cizí jazyky mají na 2. stupni týdenní hodinovou dotaci 3 hodiny. V souladu s učebními osnovami jsou zpracovány většinou velmi pečlivým způsobem přehledné a funkční tematické plány, které mají k dispozici všichni učitelé jazyků. Kontinuita výuky jazyků v jednotlivých ročnících je zajištěna. Škola nabízí v letošním školním roce v oboru český jazyk volitelný předmět seminář z českého jazyka (ve dvou modifikacích) pro žáky 9. tříd. V oblasti cizích jazyků škola poskytuje žákům možnost práce v zájmových útvarech konverzace z jazyka německého a anglický klub.

Z personálního hlediska je výuka českého jazyka na 2. stupni svěřena 5 vyučujícím, z nichž pouze 3 jsou odborně i pedagogicky způsobilí k výuce češtiny v základní škole a úhrnem učí týdně 37 vyučovacích hodin sledovaného předmětu, což je 71 % z celkového počtu vyučovacích hodin češtiny týdně na 2. stupni odučených. Jedna vyučující českého jazyka je v důchodovém věku, nikdo není začínajícím pedagogem. Anglickému jazyku vyučují na 2. stupni 3 učitelé, z nichž jeden má odbornou i pedagogickou způsobilost a učí 15 vyučovacích hodin angličtiny týdně, tj. 39 % z úhrnného počtu týdně odučených hodin anglického jazyka. Další pedagog má absolvovanu státní zkoušku na jazykové škole a v letošním školním roce zahájil vysokoškolské studium. Německý jazyk vyučují 2 učitelky, z nichž ani jedna nemá odbornou i pedagogickou způsobilost k výuce němčiny. Kvalita výuky navštívených učitelů jazyků bez odborné a pedagogické způsobilosti nevykazovala zásadní

chyby.

Ve škole pracují předmětová komise českého jazyka a dějepisu a předmětová komise cizích jazyků, předsedy jsou pedagogové s odbornou i pedagogickou způsobilostí a dlouholetou praxí na základní škole.

Výuka jazyků probíhá zejména v kmenových třídách, které poskytují v zásadě dostatek prostoru pro veškeré zvolené vyučovací metody a aktivity. Odborná učebna českého jazyka ani odborná učebna literatury není k dispozici, pro výuku jazyků slouží dvě menší učebny, které jsou sice označovány jako jazykové, jsou však vybaveny standardně jako kmenové učebny a moderní audiovizuální didaktickou techniku (video) žákům nabízí pouze jedna. Jelikož má ZŠ Jarošova jednu učebnu výpočetní techniky, která nabízí i výukové programy pro český jazyk, mají žáci možnost osvojit si nové poznatky a procvičovat gramatické jevy i prostřednictvím moderní didaktické techniky, což bylo v jedné navštívené hodině češtiny pozorováno. Učebny jsou většinou pedagogicky podnětné a přiměřeně vybavené, vyzdobené jsou výukovými nástěnnými tabulemi didaktického charakteru, barevnými aktuálními nástěnkami a výtvarnými pracemi žáků. Esteticky příznivě působí zejména učebny na prvním stupni. K výuce českého jazyka pozitivně přispívá i skutečnost, že ZŠ Jarošova má poměrně solidně vybavenou žákovskou knihovnu. Ve všech navštívených hodinách pracovali žáci s platnými učebnicemi a pracovními sešity, které obsahovaly schvalovací doložku MŠMT ČR. V hodinách cizích jazyků mohou žáci pracovat i s cizojazyčnými texty v časopisech Freundschaft, Friendship aj. Všichni učitelé jazyků mají k dispozici přenosné kazetové magnetofony s přiměřeným fondem audionahrávek, což bylo v několika sledovaných hodinách patrné při poslechu cizojazyčného textu či nácvičku zpěvu anglické písně. Řadu materiálů a cvičných textů si vyučující připravují na školním kopírovacím stroji. Didaktická a výpočetní technika je ve škole pořízována a využívána účelně. Podmínky pro dodržování psychohygienických zásad jsou vytvářeny. V hodinách cizích jazyků jsou žáci děleni na skupiny, počty žáků ve třídách odpovídají platným předpisům.

Předložené kontrolní slohové práce žáků z českého jazyka jsou vyučujícími opravovány, nechybí analýza vyskytujících se chyb, menší pozornost je věnována písemnému projevu žáků v sešitech některých navštívených hodin cizích jazyků.

Organizace, metody a formy práce se u jednotlivých vyučujících lišily. Ve dvou hodinách bylo patrné časté střídání činností a navozování dialogových situací, což umožňovalo aktivní zapojení téměř všech žáků do vyučovacího procesu. V dalších hodinách převažovaly frontální postupy, tradiční výkladové metody s menší žákovskou aktivitou. Učitelé sledovali během výchovně-vzdělávacího procesu především stanovený cíl výuky, téměř vždy jim zbyl i dostatečný časový prostor na shrnutí učiva, sebehodnocení žáků bylo realizováno zejména v hodinách na 1. stupni. Hlavně v hodinách českého jazyka byl brán zřetel na integrované zdravotně postižené žáky, tj. byli zohledňováni žáci se specifickými poruchami učení a chování. Snaha aktivizovat žáky vstupními motivačními metodami (např. cizojazyčná píseň, vlastní zkušenosti) byla patrná zejména v hodinách na 1. stupni. Pamatováno bylo i na využívání mezipředmětových vztahů. Při hodnocení výkonů žáků vyjadřovali učitelé pozitivní postoje, které však zpravidla nevyústily v klasifikaci. I když vyučující v poměrně malé míře prověřovali znalosti žáků ústním zkoušením u tabule, z realizované klasifikace bylo zřejmé, že hodnocení výkonů žáků učitelem bylo objektivní a spravedlivé.

Dohodnutá pravidla jednání byla respektována a přijata jak učiteli, tak žáky. Osobnost žáků je respektována, byl vytvořen dostatečný prostor pro diskusi. Verbální i neverbální komunikace vyučujících, pohotovost a jazyková kultura byly ve všech navštívených hodinách na poměrně dobré úrovni. Závažné kázeňské problémy v době inspekční návštěvy nebyly zaznamenány, ve většině navštívených hodin byly pozorovány místy hlučnější projevy žáků, což souviselo

s charakterem skupinové práce i se skutečností, že školu navštěvuje řada žáků pocházejících ze sociokulturně znevýhodněného prostředí.

Celkově je kvalita výuky v navštívených hodinách jazyků hodnocena ve všech sledovaných attributech jako velmi dobrá.

Matematika, fyzika, chemie, pracovní činnosti a práce s počítačem

Všechny základní ukazatele v oblasti plánování a přípravy výuky jsou splněny. Učivo v hospitovaných hodinách odpovídalo osnovám a výukový cíl byl převážně přiměřený možnostem žáků. Předložené tematické plány korespondují s osnovami, jsou respektovány vyučujícím stanovené časové dotace pro jednotlivá témata. Při stanovení výukového cíle učitelé přihlíželi k aktuálnímu složení třídy. Všichni vyučující při pohovoru s inspekcí před realizací hodin přesně formulovali cíl vyučovací jednotky, který vždy korespondoval s nácvikem potřebných poznatků a dovedností, které jsou zahrnuty do standardu vzdělávání.

Žáci si mohou prohlubovat znalosti a upevňovat učivo z výše uvedených předmětů ve volitelných předmětech seminář z matematiky (ve dvou modifikacích pro 9. ročník), technické kreslení (7. ročník), technické činnosti (8. a 9. ročník) a práce s počítačem nebo v zájmovém kroužku pěstitelství či kroužku práce s počítačem.

Hospitace proběhly ve 14 vyučovacích hodinách. Všichni vyučující kromě jedné učitelky na prvním stupni (pracovní vyučování) byli odborně a pedagogicky způsobilí.

Zvolené učebnice a další učební texty (sbírky, tabulky apod.) odpovídají realizovanému vzdělávacímu programu a jsou všem žákům k dispozici. Dílčím problémem pro vyučující matematiky na 1. stupni je nedostatečná nabídka pracovních sešitů. Učební pomůcky pro tyto předměty jsou standardní, k dispozici jsou kalkulátory a v dostatečném množství a kvalitě výpočetní technika (větší její část není však majetkem školy). Škola vlastní i výukové programy. Učební pomůcky a výpočetní technika byly využity v hospitovaných hodinách vždy účelně. Výuka probíhala v kmenových třídách, 3 sledované hodiny (práce s počítačem – 1 hod., pracovní činnosti – 2 hod.) byly realizovány v počítačové učebně, ve školních dílnách a na školním pozemku. V rámci pracovního vyučování je využíván i skleník. Pro výuku pracovního vyučování a práce na počítači jsou tak vytvořeny kvalitní podmínky. Řazení vyučovacích hodin i pracovní prostředí tříd je z psychohygienického hlediska přínosné a má vliv na pracovní nasazení žáků, které v případě tříd na 1. stupni je zvláště na velmi dobré úrovni. Pouze v předmětu fyzika v případě dvouhodinové dotace jsou obě hodiny řazeny pátou resp. šestou hodinu (8. a 9. ročník). V hospitovaných hodinách učitelé zohledňovali diferenciací individuální možnosti, tempo, případně nadání žáků. Pozornost je věnována písemnému a grafickému projevu žáků. Bylo dbáno, a to hlavně na 1. stupni na relaxaci promyšleným zařazením např. pohybových cvičení.

Podstatná část hodin byla zaměřena na procvičování, upevňování již získaných vědomostí a další zdokonalování již nabytých praktických dovedností. Nejsledovanější výukovou formou byla frontální samostatná práce doplněná individuální prací jednoho, případně více žáků u tabule, výklad učitele, případně frontální rozhovor. Zaznamenána byla i skupinová práce – ve dvou hodinách matematiky na 1. stupni a ve dvou hodinách pracovního vyučování. Důraz u praktických činností byl dáván na individuální zvládnutí zadaného úkolu. Vyučující zejména na 1. stupni s úspěchem využívali různé aktivizační metody. Součástí řízené samostatné práce byla průběžně prováděna kontrola výsledků činností – čas určený na tuto činnost byl dostatečný. Žáci prokazovali schopnost aplikace osvojených postupů a dovedností. Pozitivním zjištěním je, že vyučující v předmětech fyzika a chemie vždy zařazovali v hodině demonstrační pokus, v hodinách pracovního vyučování nechyběla ukázka hotového výrobku či ukázka

pracovního postupu. Ve volitelném předmětu pracoval každý žák u svého počítače a ze strany vyučujícího mu byla poskytována dle potřeby kvalifikovaně individuální pomoc. Organizační pokyny vyučujících byly jasné a srozumitelné. Výběr informací byl přiměřený náročnosti učiva a podmínkám třídy. Během výuky bylo pracováno s učebnicí či jinými učebními texty. Vyučujícími byl vytvářen prostor pro vyjadřování vlastního názoru, s žáky byla vedena diskuse a v řadě hodin bylo umožněno žákům předkládat alternativní způsoby řešení. Bylo přihlíženo k schopnostem žáků, jejich individuálním potřebám. Vyučovací čas byl ve většině hodin využíván efektivně, výjimečně vznikaly prostoje způsobené ukázkováním (sledováno ve dvou hodinách). Čas pro samostatnou práci byl dostatečný. V hospitovaných hodinách nebyly pozorovány zásadní metodické nedostatky a po odborné stránce je výuka na velmi dobré úrovni.

V úvodu sledovaných hodin byla zaznamenána i vstupní motivace, která vyučujícímu umožnila navodit potřebnou atmosféru – zaujmout žáky problémem, aktivizovat je. Celkově byly hodiny motivačně na standardní úrovni, individuálně se objevovaly soutěživé prvky, pozitivní posilování a aplikační úlohy. Závěrečné hodnocení výsledků vyučovacích činností s ohledem na cíl hodiny a pracovní výsledky žáků bylo realizováno. Podklady pro hodnocení získávají učitelé na 2. stupni rovněž realizací stanovených písemných čtvrtletních prací (matematika), laboratorních úloh (fyzika, chemie) a dalších písemných prověrek. Analýza těchto prací je prováděna. Během hospitací bylo zaznamenáno i ústní zkoušení – klasifikace vždy odpovídala výkonům žáků. Kladené otázky během zkoušení a opakování byly zaměřeny většinou na pamětní zvládnutí učiva, zaznamenány byly i otázky zaměřené na pochopení vztahů a souvislostí. Vyučující oceňují u žáků snahu a pokrok, v hodnoceních byly respektovány jejich individuální dispozice. Pouze ojediněle byla však sledována práce s chybou.

Výuka měla klidný, většinou pracovní charakter. Zjevná byla tendence dát žákům především základní sumu vědomostí a dovedností. Důraz byl kladen na praktickou aplikaci. Rozvíjeny byly i komunikativní dovednost ve smyslu popisu matematického, fyzikálního či jiného problému s využitím odborných výrazů, zdůvodnění zvoleného postupu řešení nebo diskuse ke správnosti výsledku. Verbální a neverbální projev vyučujících byly na dobré úrovni. Z jednání učitelů a reakcí žáků lze usuzovat, že většina učitelů má přirozenou autoritu a pozitivně jsou rozvíjeny vzájemné vztahy učitel-žák. Výjimečně byly pozorovány projevy nežádoucího chování žáků, učitelé reagovali okamžitě přiměřeným způsobem. Ve většině vyučovacích hodin žáci projevovali pozitivní vztah k výuce.

Žáci školy se zapojují v matematických, fyzikálních a chemických soutěžích organizovaných pro základní školy - výrazný úspěch ve školním roce 2000/2001 nebyl zaznamenán.

Celkově je kvalita vzdělávání ve sledovaných předmětech hodnocena jako velmi dobrá.

Zeměpis, přírodopis, přírodověda, prvouka a vlastivěda

Bylo navštíveno sedm hodin prvouky, vlastivědy a přírodovědy v 1. až 5. ročníku a čtyři hodiny zeměpisu a přírodopisu v 6. až 9. ročníku. Úroveň zhlédnutých hodin byla srovnatelná, většinou byly hodnoceny jako velmi dobré a vynikající (pro vysokou úroveň organizačních forem a motivace), jedna hodina byla hodnocena jako průměrná. Týdenní hodinové dotace korespondovaly s učebním plánem vzdělávacího programu Základní škola. Tematické plány byly zpracovány v souladu s osnovami zvoleného učebního programu a jsou plněny i po stránce časové.

Předměty ve zhlédnutých hodinách vyučovalo osm vyučujících s úplnou pedagogickou a odbornou způsobilostí, jedné vyučující prvouky chybí odborná způsobilost. Výuka probíhala v kmenových třídách vybavených zachovalým žakovským nábytkem. V učebnách bylo až na

jednu sedmou třídu podnětné prostředí, až na jednu poskytovaly dostatek prostoru pro zvolené metody i formy práce. Pro výuku zeměpisu a přírodopisu nejsou k dispozici odborné učebny, rovněž kabinety těchto předmětů jsou prostorově velmi stísněny. Relaxační chvíle byly ve většině hodin zařazeny. Vyučující podle potřeb a možností do hodiny přinášeli potřebné didaktické materiály. Výuka sledovaných předmětů byla dostatečně zajištěna odpovídajícím, ale místy již méně vyhovujícím fondem učebnic, učebních textů, názornými didaktickými pomůckami. Audiovizuální technika byla v hodinách využívána zcela ojediněle. V hodinách převažovala organizace výuky s prvky individuálních úkolů a samostatných prací skupin i jednotlivých žáků. Na počátku vyučovacího procesu byly stanoveny jasné a srozumitelné cíle vyučovacích hodin. Při výuce byly aplikovány především metody komunikativní, podpořené ukázkami z učebnic a dalších materiálů. V úvodních částech hodin učitelé využívali většinou metody frontálního orientačního opakování, i když ani individuální zkoušení nebylo výjimkou. Nové učivo, které bylo vedeno většinou formou výkladu či formou dialogu a kontinuálně navazovalo na předcházející, dosud probranou látku, bylo vysvětlováno jasně a srozumitelně. Klasifikace byla objektivní, spravedlivá a učiteli zdůvodněná. Hodiny byly pestré po stránce metodické i didaktické, byl vytvořen prostor pro individuální, párovou i skupinovou práci. Žáci měli příležitost prezentovat výsledky své práce i vyjadřovat své vlastní názory.

V závěru učitelé provedli shrnutí probraného učiva, zadali téma k domácí přípravě. Čas byl dostatečně využit, aktivity byly proporčně rozloženy, i když stanovené cíle nebyly vždy úplně dosaženy. Žáci byli aktivizováni především praktičností učiva a v některých hodinách i vhodnou a efektivní motivací. Z didaktických zásad byla respektována především zásada přiměřenosti a návaznosti.

V oblasti interakce a komunikace byli žáci k diskusi vybízeni, v hodinách přírodopisu a zeměpisu však neprojeví větší míru samostatného vyjadřování. Osobnost a individualitu žáků učitelé plně respektovali. Komunikace vyučujících, pohotovost a kvalita jejich ústního i písemného projevu byly na velmi dobré úrovni. Všichni vyučující zeměpisu, přírodopisu, prvouky, vlastivědy a přírodovědy mají citlivý přístup k žákům, žádné kázeňské problémy v době návštěvy hodin nebyly zaznamenány, převládal pozitivní vztah k výuce.

Předmětová komise PŘ-Z se schází pravidelně a kromě problematiky výchovně vzdělávacího procesu se zabývá organizací přírodovědných a zeměpisných soutěží, exkurzí, návštěvou muzeí, přípravou tematických plánů, vypracováním testů k prověřování učiva.

Úroveň vzdělávání v hodinách zeměpisu, přírodopisu, prvouky, vlastivědy a přírodovědy je hodnocena jako velmi dobrá.

Skupina společenskovedních předmětů –dějepis, občanská a rodinná výchova

Byly navštíveny hodiny dějepisu, občanské a rodinné výchovy v 7. a 9. třídách. Časově tematické plány těchto předmětů jsou zpracovány v souladu s učebními osnovami zvoleného vzdělávacího programu. I když platí pro všechny třídy v ročníku, jsou adresné a zpřesněné vůči jednotlivým třídám, respektují jejich složení a vyjadřují i specifiku vyučujících, jsou plněny i po stránce časové.

Výuka předmětů dějepis a občanská výchova v navštívených hodinách byla svěřena učitelům s odbornou a pedagogickou způsobilostí, výukou rodinné výchovy je pověřena učitelka, která má pouze pedagogickou způsobilost. Kvalita zhlédnutých hodin byla na srovnatelné úrovni. Výuka probíhala v kmenových třídách, které poskytovaly dostatečné pedagogicky podnětné prostředí, vyučující podle potřeb a možností do hodiny přinášeli potřebné didaktické materiály, psychohygienické požadavky na prostředí byly splněny. Výuka sledovaných předmětů je dostatečně zajištěna odpovídajícím fondem učebnic, učebních textů, názornými didaktickými

pomůckami. Až na audiovizuální techniku byly mnohé z nich použity. Hodiny byly vedeny tradiční frontální organizací výuky, s velkou mírou pasivity žáků. Individuální úkoly a diferencovaný přístup ke specifickým skupinám žáků nebyly pozorovány. Na počátku vyučovacího procesu byly stanoveny jasné a srozumitelné cíle vyučovacích hodin. Při výuce byly aplikovány především metody výkladové, podpořené ukázkami z učebnic, minimálně byly využity další materiály. V úvodních částech hodin učitelé využívali většinou orientační opakování založené na frontální metodě, individuální zkoušení s klasifikací neproběhlo. Nové učivo, pokud bylo vysvětlováno, bylo vedeno především formou monologu či řízeného dialogu. Kontinuálně navazovalo na předcházející, dosud probranou látku a bylo vysvětlováno většinou jasně a srozumitelně. Poměrně malý prostor byl vytvořen pro individuální práci, ta proběhla pouze v hodině rodinné výchovy, párové nebo skupinové aktivity neproběhly vůbec. Žáci měli menší příležitost pro aplikaci učiva a prezentaci výsledků své práce, pouze v jedné hodině jim byla nabídnuta motivující problematika, ne vždy však byl připraven dostatečný prostor k vyjádření vlastních názorů. V oblasti interakce a komunikace se projevily menší možnosti pro rozvoj řečnických dovedností žáků.

V závěru hodin učitelé většinou po zápisu a po shrnutí probraného učiva zadali i námět k domácí přípravě. V jedné hodině se projevila nejistota s provedením strukturovaného funkčního zápisu a jeho využitím. Čas byl dostatečně využit, činnosti byly proporčně rozloženy, i když stanovené cíle nebyly vždy dosaženy. Žáci byli aktivizováni a motivováni především praktičností učiva a osobními prožitky. Didaktické zásady byly vcelku respektovány, rezervy se však projevily v uplatnění principu názornosti, a to v oblasti učebního pojmosloví a systematiky předmětu. Především v hodině občanské výchovy chyběl názorný metodický materiál k učivu.

Osobnost a individualitu žáků učitelé respektovali. Komunikace vyučujících, pohotovost a kvalita ústního i písemného projevu pedagogů byly na velmi dobré úrovni. Většina vyučujících měla citlivý přístup k žákům. Kázeňské problémy, které byly zaznamenány v době návštěvy hodin, byly většinou řešeny s určitou mírou taktu a možná i přílišné tolerance. U většiny žáků převládal pozitivní vztah k výuce i k učitelům.

Shrnutím jednotlivých atributů je úroveň výuky společenskovedních předmětů hodnocena jako průměrná.

Skupina předmětů výchovného charakteru – hudební a tělesná výchova

Byly navštíveny hodiny hudební výchovy a tělesné výchovy na 1. i 2. stupni. Úroveň výuky v hospitovaných hodinách měla velmi dobrou až vynikající úroveň, dvě hodiny hudební výchovy vynikaly vysokou mírou motivace a aktivizace žáků. Výuka hudební výchovy je zajištěna učiteli s odpovídající odbornou a pedagogickou způsobilostí, výukou tělesné výchovy je pověřen učitel, který má pouze pedagogickou způsobilost, na kvalitu výuky to však nemělo vliv pro jeho sportovní založení. Týdenní hodinové dotace sledovaných předmětů korespondovaly s učebním plánem vzdělávacího programu Základní škola.

Materiální a prostorové podmínky pro vyučování těchto předmětů jsou na standardní úrovni. Pro výuku hudební výchovy má škola odbornou učebnu, kterou využívá především 1. stupeň. Sledované hodiny však proběhly v kmenových třídách, kam si učitelé potřebné audiozařízení, metodické materiály a doprovodné hudební nástroje sami přinášeli. V budově probíhá výuka tělesné výchovy ve velmi skromných podmínkách, škola má pouze jednu menší tělocvičnu, i ta potřebuje povrchový nátěr podlahy. Její vybavení materiálními zařízeními, sportovními náčinými a náradím je omezené, pomůcky jsou opotřebované, potřebují doplnit a modernizovat. Naopak velmi dobré podmínky pro výuku poskytuje rozsáhlý a úpravný venkovní tělovýchovný areál.

Struktura sledovaných hodin odpovídala věkovým zvláštnostem žáků, jejich pohlaví a výukovým cílům. Organizační pokyny byly jasné a žákům srozumitelné. V hodinách bylo umožněno úspěšné uplatnění všech žáků a efektivita využití vyučovacího času byla vysoká. Motivace a hodnocení vyučujících bylo vesměs kladné, žáci byli sami ve výuce aktivní a projevovali pozitivní vztah jak ke sportovním disciplínám, tak i ke zpěvu.

Všichni žáci se zapojili do rytmických a intonačních cvičení v nižších třídách, do společného zpěvu písní, ale i do nácviku obtížných kánonů a hlasových polyfonií v nejvyšším ročníku. Hudební repertoár vycházel nejen ze zájmu žáků, ale i z motivovaných činností a probíraného učiva. V hodinách tělesné výchovy žáci pracovali v družstvech a činnosti byly střídány tak, aby pohyb byl všestranný a žáci měli k němu co nejvíce příležitostí.

Verbální a neverbální komunikace mezi učiteli a žáky byla velmi dobrá, vyučující dbali na dodržování psychohygieny a základních pravidel bezpečnosti. V průběhu všech hospitovaných hodin bylo zřejmé dodržování dohodnutých pravidel a kladný přístup většiny žáků k výuce. Občas vyskytující se nežádoucí chování bylo řešeno, určitým problémem v hodinách tělesné výchovy se jevílo, jak zaměstnat necvičící žáky.

Úroveň výuky sledovaných předmětů je hodnocena jako velmi dobrá.

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání ve sledované oblasti

Na základě výše uvedených hodnocení jednotlivých skupin předmětů je celkově plánování a příprava výuky hodnoceno jako vynikající, ostatní sledované atributy jako velmi dobré.

Souhrnně je průběh vzdělávání hodnocen jako velmi dobrý.

HODNOCENÍ PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ

Plánování

Ředitel školy má stanoveny dlouhodobé koncepční záměry na základě zevrubné analýzy podmínek školy a prostředí, v němž se škola nachází. V koncepci rozvoje školy, kterou ředitel zpracoval v roce 1997, akcentuje v oblasti vzdělávání otevřený, partnerský přístup učitelů k žákům, zlepšení vybavení školy novou didaktickou technikou a zřízením odborných učeben, jakož i podporu vyučujících, kteří uplatňují moderní a efektivní metody výuky. Dlouhodobé koncepční záměry má ředitel školy písemně rozpracovány v Plánu práce školy na školní rok 2001/2002. Z jeho analýzy je zřejmé, že plánování je pojato jako ucelený a funkční systém. Jsou stanoveny hlavní cíle a úkoly školy v oblasti výchovné i vzdělávací, patřičná pozornost je věnována spolupráci s rodiči a veřejností i oblasti řízení školy. Roční plán je průběžně rozpracováván do měsíčních plánů a posléze i do týdenních plánů, které jsou s dostatečným časovým předstihem vyvěšovány na informační tabuli ve sborovně školy. Značná pozornost je věnována i plánování kontrolní činnosti členů vedení školy, o čemž svědčí písemně zpracovaný Plán řízení a kontroly obsahující přehled kontrolovaných úkolů s určením odpovědnosti jednotlivých pracovníků.

Rovněž výchovná poradkyně má písemně zpracovaný plán práce na školní rok 2001/2002. Vyučující pověřená funkcí metodika prevence má promyšleně koncipovaný minimální preventivní program pro oblast zneužívání návykových látek, všechny předmětové komise i metodická sdružení vyvíjejí činnost dle ročních plánů.

Rozvrh hodin plně respektuje minimální hodinové dotace předmětů i celkové týdenní počty hodin stanovené ve schváleném vzdělávacím programu.

V rámci individuální volby vzdělávacích aktivit škola nabízí v letošním školním roce pouze nepovinný předmět zdravotní tělesná výchova, z pestré nabídky volitelných předmětů si žáci pro letošní školní rok zvolili sportovní výchovu, technické kreslení, kulturu bydlení, technické činnosti, seminář z českého jazyka, seminář z matematiky a práce s počítačem. Ve škole vyvíjí činnost 16 zájmových útvarů, např. sportovní hry, sborový zpěv, anglický klub, práce s počítačem apod.

Pro celkem 27 integrovaných zdravotně postižených žáků (8 na 1. stupni, 19 na 2. stupni) jsou pečlivým způsobem zpracovány individuální plány. Spolupráce s pracovníky pedagogicko-psychologické poradny i speciálně pedagogického centra je na dobré úrovni, vyšetření žáků jsou doložena potřebnou dokumentací a zabezpečena před zneužitím.

Plánování je hodnoceno jako vynikající.

Organizování

Vedení školy je tvořeno ředitelem školy a zástupkyní ředitele. Porad vedení se účastní rovněž výchovná poradkyně a referentka školy. Ředitel školy má vysokoškolské pedagogické vzdělání, odbornou a pedagogickou způsobilost k výuce předmětů fyzika-základy techniky-výpočetní technika, ve funkci ředitele ZŠ Jarošova působí od roku 1997 a vykazuje 25 let celkové pedagogické praxe. Zástupkyně ředitele, v jejíž kompetenci je zejména řídicí činnost na 1. stupni a ve školní družině, dále zajišťování učebnic a učebních pomůcek, sestavování rozvrhu hodin a suplování, má vysokoškolské pedagogické vzdělání a odbornou a pedagogickou způsobilost k výuce předmětů na prvním stupni ZŠ a českého jazyka.

Kompetence všech vedoucích pracovníků jsou písemně vymezeny, míra vyučovací povinnosti všech vedoucích pracovníků, výchovné poradkyně i ostatních učitelů odpovídá platným právním předpisům.

Funkci výchovné poradkyně plní vyučující s dlouholetou pedagogickou praxí na základní škole, jež absolvovala specializační studium pro výchovné poradce. Ve své činnosti se zaměřuje zejména na práci se zdravotně postiženými žáky a na profesní orientaci žáků školy. Úkoly na úseku protidrogové prevence plní metodik prevence.

Na řízení školy se v rámci svých kompetencí stanovených ředitelem školy podílí i pět vedoucích metodických sdružení na 1. stupni a 6 vedoucích předmětových komisí. Jednání těchto metodických orgánů se konají pravidelně několikrát ročně, zápisy z jednání jsou vedeny.

Řád školy je zpracován v souladu s vyhláškou o základní škole. Byl prokazatelně projednán, aktualizován a schválen pedagogickou radou dne 3. září 2001. Jeho platné znění je zpřístupněno žákům prostřednictvím nástěnek v jednotlivých třídách. V řádu školy je zakotven pokyn MŠMT k prevenci zneužívání návykových látek ve školách a školských zařízeních. Třídní knihy jednotlivých tříd obsahují zápis o seznámení všech žáků se školním řádem, bezpečnostními a dalšími předpisy.

Organizace vyučování žáků odpovídá obecně závazným právním předpisům.

Organizace pedagogických rad (pětkrát ročně) a pracovních porad (aktuálně dle potřeby, zpravidla jednou měsíčně) je vzhledem k velikosti školy v zásadě optimální z hlediska četnosti i obsahu. Inspekci byly předloženy zápisy z pedagogických rad ve školním roce 2000/2001 a z první pedagogické rady v letošním školním roce, které vykazovaly z hlediska formy nadstandardní úroveň, z hlediska obsahu poskytují relevantní informace.

Informační systém školy je promyšleně organizován, třikrát ročně se konají třídní schůzky s rodiči žáků a dvakrát ročně konzultační dny pro rodiče, které jsou organizovány pro celou školu. Další informace o svých dětech mohou rodiče získat dle předchozí individuální domluvy

s daným pedagogickým pracovníkem. Spolupráce rodičů se školou je na dobré úrovni, činnost vyvíjí občanské sdružení pod názvem Sdružení rodičů a přátel školy. Aktuální informace jsou rodičům poskytovány zejména prostřednictvím žákovských knížek. Rovněž pracovníci školy mají zajištěn přístup ke všem potřebným informacím, důvěrné informace o žácích i o zaměstnancích školy jsou řádně zabezpečeny před zneužitím.

Škola se snaží vhodným způsobem prezentovat na veřejnosti, v regionálním tisku i v Učitelských novinách. Žáci školy získali v uplynulém školním roce několik předních umístění v městských a okrskových sportovních a vědomostních soutěžích, další významnější úspěchy nebyly zaznamenány.

Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1999/2000 byla prokazatelně projednána s pracovníky školy a poskytuje relevantní informace o škole, které slouží jako zdroj sebehodnocení. Byla zaslána zřizovateli a Školskému úřadu Karviná.

Kvalita a funkčnost organizačního uspořádání školy a informační systémy školy jsou hodnoceny jako vynikající.

Vedení a motivování pracovníků

Vedení a motivování pracovníků je ze strany ředitele školy věnována dostatečná pozornost, operativní řízení navazuje na plánování a kontrolu jednotlivých činností. Pracovníci vedení školy se snaží pro pozitivní vývoj školy maximálně využívat dostupný lidský potenciál, promyšlené jsou vytvářeny podmínky pro uplatnění kreativity a iniciativy.

K termínu inspekce pracovalo v ZŠ Jarošova celkem 37 pracovníků, z nichž je 31 pedagogických (29 učitelů a 2 vychovatelky). Týdně je vyučováno úhrnem 602 hodin, z nichž výuka bez odborné i pedagogické způsobilosti představuje 106 hodin, tj. 18 %. Z jednotlivých předmětů jsou všechny hodiny německého jazyka a tělesné výchovy vyučovány pedagogy bez požadované kvalifikace, naopak v předmětech matematika, občanská výchova, zeměpis, dějepis, přírodopis, fyzika a chemie vyučují pouze učitelé s odbornou i pedagogickou způsobilostí. Z 10 třídních učitelek na 1. stupni je plně způsobilých 8, dvě mají pouze středoškolské vzdělání. Procento hodin odučených učiteli bez odborné i pedagogické způsobilosti na 1. stupni vykazuje hodnotu 24.

Průměrný věk vyučujících je 43 let, ve škole působí 11 učitelů mladších 35 let a 5 vyučujících v důchodovém věku. Rozbor struktury učitelského sboru podle pohlaví vykazuje šestnáctiprocentní zastoupení mužů (5 učitelů - mužů).

Pedagogický sbor je stabilizovaný, v současné době má 2 začínající učitelky, jimž je ze strany vedení školy věnována přiměřená pozornost, jsou jim stanoveni uvádějící učitelé, kteří je vedou po metodické stránce.

V rámci daných finančních možností je vytvořen promyšlený systém stimulování pracovníků, jsou stanovena kritéria pro přiznání osobních příplatků i kritéria pro udělení mimořádných odměn, s nimiž byli všichni vyučující prokazatelně seznámeni, což je doloženo jejich vlastnoručními podpisy. Rovněž kritéria pro stanovení výše zvláštního příplatku pracovníkům, kteří soustavně vykonávají práci třídního učitele, jsou písemně stanovena.

Pravidelné hodnocení pracovníků probíhá vždy na počátku nového školního roku při stanovení osobního příplatku, při změnách výše osobního příplatku nebo při poskytování mimořádných odměn. Rovněž při pohospitačních rozhovorech jsou vyučující hospitujícími členy vedení školy seznamováni s průběžným hodnocením své práce.

Systém, rozsah a efektivnost vedení a motivování pracovníků jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Kontrolní mechanismy

Ředitel školy má vytvořen Plán řízení a kontroly, který zahrnuje vnitřní kontrolu vůči celé organizační struktuře. Podklady k hodnocení a kontrole pracovníků získává vedení školy jednak prováděnými kontrolami výkonu dozorů, jednak přímou hospitační činností ve vyučovacích hodinách, dále rovněž sledováním průběhu schůzek metodických sdružení a předmětových komisí, pravidelnými kontrolami žákovských knížek, třídních knih, třídních výkazů a další pedagogické dokumentace. Prováděny jsou rovněž kontroly výchovně-vzdělávací práce ve školní družině, kontrola archivu, kontroly laboratorních prací žáků apod. O kontrolní činnosti včetně kontroly písemných projevů žáků, výkresů a laboratorních prací jsou vedeny stručné záznamy.

Ve školním roce 2000/2001 vykonal ředitel školy 62 hospitací, zástupkyně ředitele 25 hospitačních hodin. V letošním školním roce dosud členové vedení školy hospitovali v pěti vyučovacích hodinách (ředitel dvě hodiny, zástupkyně ředitele 3 hodiny). Záznamy jsou prokazatelně vedeny, pohospitační rozhovory jsou realizovány, což je doloženo vlastnoručními podpisy hospitovaných. Analýzy výsledků kontrol jsou prováděny.

Ke kontrole vyučovacích výsledků žáků používá škola již několik let srovnávací testy SCIO zaměřené na obecné studijní předpoklady, český jazyk a matematiku žáků 5. - 9. ročníků. Pravidelně jsou realizovány zejména interní srovnávací prověrky z českého jazyka a matematiky. Klasifikace žáků je prováděna dle klasické pětistupňové klasifikační stupnice, širší slovní hodnocení nebylo realizováno.

Systém, rozsah a účinnost kontrolních mechanismů jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Na základě výše uvedených dílčích hodnocení jednotlivých sledovaných jevů jsou podmínky vzdělávání souhrnně hodnoceny jako vynikající.

HODNOCENÍ EFEKTIVNOSTI VYUŽÍVÁNÍ PROSTŘEDKŮ PŘIDĚLENÝCH ZE STÁTNÍHO ROZPOČTU VZHLEDEM K ÚČELU JEJICH POSKYTNUTÍ A VZHLEDEM K UČEBNÍM DOKUMENTŮM
--

Hodnocení efektivity čerpání NIV

Závazné ukazatele rozpočtu neinvestičních výdajů za rok 2000 byly dodrženy a efektivně čerpány.

Hodnocení efektivity čerpání mzdových prostředků

Závazné ukazatele mzdové regulace za rok 2000, tj. limit počtu pracovníků, limit prostředků na platy a limit prostředků na ostatní platby za provedenou práci nebyly překročeny.

Nenárokové složky platu byly čerpány formou osobních příplatků a odměn v poměru 69,07 % a 30,92 %. Vyšší poměr odměn k osobním příplatkům, než stanoví princip čerpání nenárokových složek platu, zapříčinilo studijní volno a dlouhodobá nemoc tří pracovníků.

Základní škola (zálohovaná organizace) tvořila v roce 2000 z ročního objemu nákladů zúčtovaných na platy, náhrady a odměny fond kulturních a sociálních potřeb (dále jen FKSP) u Školského úřadu Karviná ve výši 2 % (1,2 % přiděl pro školu a 0,8 % přiděl do sdruženého fondu školského úřadu).

Skutečný přiděl do fondu školy byl nižší než 1,2 %, činil 49 500,-- Kč a v této výši byl v souladu s vyhláškou o FKSP zúčtován. Namátkovou kontrolou použití prostředků FKSP na rekreaci, kulturu, tělovýchovu a na vybavení ke zlepšení pracovního prostředí nebyly zjištěny nedostatky.

Hodnocení efektivity čerpání ONIV

Přidělené prostředky na ONIV byly školou v rámci rozpočtu použity efektivně a byly zcela vyčerpány.

Hodnocení efektivity čerpání účelových prostředků

Dotace na účelové neinvestiční výdaje v roce 2000 činila 9 000,-- Kč, z toho na ostatní neinvestiční prostředky 6 000,-- Kč a na OPPP 3 000,-- Kč. Organizace prokázala efektivní čerpání účelových prostředků státního rozpočtu na Projekt - PEER KLUB žáků základní školy.

Zálohovaná organizace účtovala v soustavě jednoduchého účetnictví, vedla evidenci o svých příjmech a výdajích v peněžním deníku, který spolu s účetními doklady předkládala měsíčně ke kontrole svému zřizovateli. K financování drobného nákupu vedla pokladní knihu. Namátkovou kontrolou byly prověřeny účetní doklady za nákup v hotovosti v měsíci září 2000 a účetní doklady v peněžním deníku měsíců května a listopadu roku 2000. Kontrolou nebylo zjištěno porušení zákona o účetnictví, ani neefektivní či nehospodárné čerpání prostředků státního rozpočtu.

Hodnocení efektivity čerpání investičních prostředků

Zálohovaná organizace v roce 2000 nedisponovala s investičními prostředky.

Hodnocení výroční zprávy o hospodaření školy

Ředitel školy zpracoval výroční zprávu o hospodaření školy. Způsob zpracování odpovídá skutečnosti, že škola v daném roce hospodařila jako zálohovaná organizace.

Hodnocení efektivity využívání prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem k účelu jejich poskytnutí a vzhledem k učebním dokumentům

Prostředky přidělené ze státního rozpočtu jsou vzhledem k účelu jejich poskytnutí a vzhledem k učebním dokumentům využívány efektivně.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Přehled o počtu ročníků a počtu žáků školy

Ročník	Počet tříd v ročníku	Celkem žáků v ročníku	Z toho dívek	Počet integrovaných zdravotně postižených žáků
---------------	-----------------------------	------------------------------	---------------------	---

1.	2	58	21	0
2.	2	60	23	0
3.	2	50	27	0
4.	2	52	25	5
5.	2	61	36	3
6.	3	74	26	9
7.	2	60	33	2
8.	3	88	44	4
9.	3	76	36	4
Celkem	21	579	271	27

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení č.j. ŠÚ-99-opr-1/ZŠ-31 ze dne 7. 1. 1999,
- protokol o provedení změny v síti škol, předškolních zařízení a školských zařízení Sine/2000 ze dne 10. 2. 2000,
- zakládací listina školy (čj. neuvedeno) ze dne 11. 12. 1995,
- třídní knihy, třídní výkazy, žákovské knížky žáků, sešity a písemné práce žáků,
- řád školy, rozvrh hodin,
- výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1999/2000,
- záznamy z pedagogických rad a z jednání předmětových komisí,
- Koncepce rozvoje ZŠ Havířov-Šumbark, Jarošova 33,
- Plán práce školy na školní rok 2001/2002,
- Plán řízení a kontroly,
- minimální preventivní program ZŠ,
- podkladová inspekční dokumentace vyplněná ředitelem školy,
- hospitační záznamy a tematické plány učiva,
- přehled o počtu ročníků a počtu žáků školy,
- přehled pedagogických pracovníků školy,
- kniha úrazů,
- dokumentace žáků se zdravotním postižením,
- výpis závazných ukazatelů dle rozpočtové úpravy k 25. 9. 2000,
- výkaz P1-04 (2001) za období 01/2000 - 12/2000,
- kritéria pro stanovení a vyplácení nenárokových složek platu na rok 2000,
- podklady pro výpočet přidělu FKSP a zpracování rozpočtu na rok 2000,
- zásady pro použití prostředků FKSP na rok 2000,
- výkaz o stavu a pohybu FKSP k 31. 12. 2000,
- přehled příjmů a výdajů z prostředků FKSP za rok 2000,
- důvodová zpráva k hospodaření s prostředky FKSP za rok 2000,

- účetní doklady k namátkové kontrole čerpání prostředků FKSP za rok 2000,
- rozpočet pro regionální školství na rok 2000 – ZŠ Jarošova, Havířov,
- rozpočet na Projekt – PEER KLUB žáků základní školy,
- peněžní deník a pokladní kniha.

ZÁVĚR

Celkově je na základě výše uvedených skutečností průběh vzdělávání v Základní škole Havířov-Šumbark Jarošova 33/851 hodnocen jako velmi dobrý, podmínky vzdělávání jako vynikající.

V období od předchozí inspekce prošla škola pozitivním vývojem. Byly vybudovány tři odborné učebny (výpočetní techniky, hudební výchovy, praktických činností), realizována byla oprava sportovního areálu (antuková dráha). Počet PC se zvýšil ze 2 na 10 kusů. Škola byla kompletně vybavena žaluziemi. Vzrostl počet hodin odučených vyučujícími s odbornou i pedagogickou způsobilostí k výuce na základní škole.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři:	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	PaedDr. Miroslav Bialoň
Členové týmu	Mgr. Šárka Hanušová
	Mgr. Václav Leikep
	Mgr. Kazimír Worek
Další zaměstnanci ČŠI	Milada Byrtusová Bedřiška Starzewská	

V Karviné dne 17. října 2001

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 2. listopadu 2001

Ředitel školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

PaedDr. Václav Hujer

.....
podpis

Předmětem inspekce bylo zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů. Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Průměrný	Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň
Pouze vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.

Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy: KÚ Moravskoslezského kraje, 28. října 117, 702 18 Ostrava 2	2001-11-17	143 258/01-5044
Zřizovatel: Statutární město Havířov Svornosti 2, 736 01 Havířov-Město	2001-11-17	143 259/01-5044
Rada školy: není zřízena		

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány.